

(อม.๒๙)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๓/๒๕๕๑

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๔/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๓ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ระหว่าง { คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ โจทก์
โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้เข้าเป็นคู่ความแทน
พันตำรวจโท ทักษิณ หรือ นายทักษิณ ชินวัตร จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์เป็นคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีนี้ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ข้อ ๕ กำหนดให้โจทก์มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นไปได้โดยทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ต่อมาภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศดังกล่าวกำหนดให้โจทก์มีอำนาจดำเนินการตรวจสอบซึ่งดำเนินการอยู่แต่ยังไม่แล้วเสร็จ สามารถดำเนินการต่อไปได้ถึงวันที่

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เมื่อระหว่างวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ จำเลยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่สั่งการและกำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินทั้งปวง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ รวมถึงการสั่งราชการที่เกี่ยวข้องกับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ผ่านทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เช่น การแต่งตั้งกรรมการ การแต่งตั้งถอดถอนประธานกรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีของจำเลยตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ดังนั้นจำเลยจึงเป็นเจ้าของพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่จัดการดูแลกิจการของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศจำเลยมีอำนาจสั่งการผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ขณะเกิดเหตุจำเลยและ นางพจมาน ชินวัตร คู่สมรสของจำเลย ให้บุคคลต่าง ๆ ถือหุ้นบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) แทน ดังนี้ นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชาย ถือหุ้นแทน ๒๙๓,๙๕๐,๒๒๐ หุ้น นางสาวพินทองทา หรือ นางสาวพินทองทา ชินวัตร บุตรสาว ถือหุ้นแทน ๔๔๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชาย นางสาวพจมาน ถือหุ้นแทน ๔๐๔,๔๓๐,๓๐๐ หุ้น นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวจำเลย ถือหุ้นแทน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น และบริษัทแอมเพิลริช อินเวสเมนต์ จำกัด ถือหุ้น ๒๒๙,๒๐๐,๐๐๐ หุ้น โดยจำเลยให้ นายพานทองแท้ นางสาวพินทองทา นางสาวยิ่งลักษณ์ นายบรรณพจน์ มีชื่อถือหุ้นแทนในบริษัทแอมเพิลริช อินเวสเมนต์ จำกัด รวมทั้งหมด ๑,๑๕๐,๓๘๐,๕๒๐ หุ้น คิดรวมเป็นร้อยละ ๔๗.๐๘ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด และบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ได้รับสัมปทานโทรคมนาคมทั่วประเทศของสหภาพพม่า แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้นที่ถือครองในบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และมีการขายหุ้นทั้งหมดให้กับกลุ่มเทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๙ ก็ตาม แต่ก็เป็นการกระทำร่วมกันในกลุ่มบุคคลในครอบครัวชินวัตร และแม้จะมีการทำหลักฐานการโอนหุ้นและการชำระหนี้แต่ก็กลับพบข้อพิรุธจนไม่น่าเชื่อว่าจะมีการซื้อขายหุ้นกันจริง ระหว่างจำเลยกับผู้ถือหุ้นแทนดังกล่าว ดังนั้นจำเลยจึงได้รับประโยชน์จากผลประกอบกิจการของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เมื่อระหว่างวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ จำเลยมีเจตนาทุจริต

โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาเพื่อให้สหภาพพม่ากู้ยืมเงินในการลงทุนพัฒนาระบบโทรคมนาคม ตั้งแต่ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่เมืองบาหลี ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า และที่จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย จนในที่สุดจำเลยสั่งการเห็นชอบให้สหภาพพม่ากู้เงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท และยังเห็นชอบให้เพิ่มวงเงินกู้อีก ๑,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับโครงการพัฒนาระบบ โทรคมนาคมของสหภาพพม่า แต่ในการประชุมที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า ตามปฏิญญาพุกาม ไม่มีข้อตกลงเรื่องการพัฒนาโทรคมนาคมดังกล่าว โดยจำเลยกระทำในฐานะเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการ หรือดูแลกิจการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ สำหรับตนเอง หรือบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ที่จำเลยกับพวกได้รับประโยชน์ในผลของ การประกอบกิจการ จึงเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นอันเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ และจากการที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่กำกับดูแล กิจการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ได้สั่งการให้ธนาคารดังกล่าวอนุมัติเงินกู้ จำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท แก่สหภาพพม่า โดยมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าต้นทุน รวมทั้งให้ขยายระยะเวลา ปลอดการชำระหนี้การจ่ายเงินต้นจาก ๒ ปี เป็น ๕ ปี ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคาร เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ เป็นเหตุให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ได้รับความเสียหายตามประมาณการโครงการทั้งสิ้นเป็นเงิน ๖๗๐,๔๓๖,๒๐๑.๒๕ บาท และต้องขอความคุ้มครอง จากกระทรวงการคลังเพื่อชดเชยความเสียหาย ซึ่งกระทรวงการคลังต้องจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ๒๕๔๙ และปี ๒๕๕๐ ชดเชยความเสียหายดังกล่าวให้แก่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทยคิดถึงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๑๘๙,๑๒๕,๖๔๔.๕๕ บาท การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ เหตุเกิดที่แขวงดูลิต เขตดูลิต แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันและต่อเนื่องกันตั้งแต่ระหว่างวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๙ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒, ๑๕๗ ให้จำเลยคืนหรือใช้เงินจำนวน ๑๘๙,๑๒๕,๖๔๔.๕๕ บาท แก่กระทรวงการคลัง และนับโทษของจำเลยคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๑ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ระหว่างพิจารณา จำเลยยื่นคำร้องว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙) พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขอให้ส่งปัญหาดังกล่าวตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย และคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐไม่มีอำนาจยื่นคำฟ้องเป็นคดีนี้ ซึ่งศาลเห็นควรรวมวินิจฉัยในคำพิพากษา ต่อมาจำเลยหลบหนี ศาลออกหมายจับและมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ศาลอนุญาตให้ยกคดีขึ้นพิจารณา และได้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบอีกครั้งโดยชอบแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาลในนัดพิจารณาคดีครั้งแรก จึงออกหมายจับจำเลยมาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในกำหนด ๓ เดือน จึงพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่กระทำต่อหน้าจำเลย และถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๓

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนประกอบรายงานของโจทก์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ จำเลยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ และวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ จำเลยได้เดินทางเยือนสหภาพพม่าอย่างเป็นทางการ กระทรวงการต่างประเทศสรุปผลการเดินทางว่า จำเลยพบปะหารือกับ พลโท ชิน ยุ้น เลขานุการ ๑ สถานสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ ในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ และ พลเอกอาวูโซ ตาน ฉ่วย ประธานสถานสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐและนายกรัฐมนตรีสหภาพพม่า ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ ผู้นำทั้งสองฝ่ายได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างไทย - พม่า ว่าด้วยความร่วมมือในการควบคุมยาเสพติด และได้ออกแถลงการณ์ร่วมเกี่ยวกับผลการหารือ ในข้อ ๑๘ ระบุว่า นายกรัฐมนตรีทั้งสองเห็นตรงกันว่า การพัฒนาเครือข่ายระบบคมนาคมระหว่างพม่าและไทยมีส่วนสำคัญยิ่ง สำหรับการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการค้า การท่องเที่ยว และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ระหว่างประเทศทั้งสอง

จึงตกลงกันว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะหารือกันต่อไป เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการรวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุน ตามเอกสารหมายเลข ๑๓ แผ่นที่ ๑๕๐ ถึง ๑๖๓ วันที่ ๙ และวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จำเลยเดินทางเยือนสหภาพพม่าอีกครั้ง ผลการหารือมีรายละเอียดว่ารัฐบาลไทยพร้อมจะร่วมมือกับสหภาพพม่าในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนสหภาพพม่า เพื่อแก้ไขปัญหาเสียดินโดยเน้นเป็นพิเศษในด้านการแก้ปัญหาพื้นฐานคือการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทพื้นที่ชายแดนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยวและการลงทุน ตามเอกสารหมายเลข ๑๔ แผ่นที่ ๑๗๘ ถึง ๑๘๙ วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ จำเลยเดินทางไปประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่เมืองบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในการประชุมจำเลยได้แสดงความยินดีกับ พลโท ชิน ยุ้น ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสหภาพพม่า หลังจากการประชุมดังกล่าว นายวิน อ่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหภาพพม่า มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ถึง นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สรุปว่า ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่เมืองบาหลี มีการหารืออย่างไม่เป็นทางการระหว่างจำเลยและ พลโท ชิน ยุ้น จำเลยได้แสดงความพร้อมของประเทศไทยที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการก่อสร้างโครงสร้างขั้นพื้นฐาน (Infrastructure building) สหภาพพม่าจึงขอวงเงินสินเชื่อจำนวนอย่างน้อย ๓,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งวงเงินดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เพื่อซื้อเครื่องจักรกลการก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์จากประเทศไทยเพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ เครื่องจักรกล และวัสดุอุปกรณ์รวมถึงรถแทรกเตอร์เกี่ยดิน (bulldozers) รถขุดตัก (backhoes) รถบดถนน (rollers) เครื่องบีบอัด (compacters) รถบรรทุก (dump trucks) ส่วนประกอบสายพานแบบไบเล่ย์ (bailey bridge parts) ยางมะตอยและอื่น ๆ (bitumen etc.) ตามเอกสารหมายเลข ๑๖ ประเทศไทยประกาศความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า และการให้กู้เป็นสกุลเงินบาทแบบมีเงื่อนไขผ่อนปรน ตามเอกสารหมายเลข ๑๙ และ ๒๐ แผ่นที่ ๒๓๒ ต่อมาวันที่ ๑๐ ถึงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ มีการประชุมสุดยอดผู้นำว่าด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (ECS) ระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า และไทย ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑๘ ว่า จำเลยอนุมัติให้ นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรของจำเลยร่วมเดินทางเป็นคณะทางการด้วย วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ พนักงานของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) และเจ้าหน้าที่ของ

บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เข้าไปบริเวณสถานที่จัดการประชุมในฐานะ คณะทำงานของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นคู่สัญญากับกระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า เพื่อสาธิตระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ GSM ผ่านดาวเทียม ในการสาธิตระบบดังกล่าวสามารถใช้โทรศัพท์ที่นำมาจากประเทศไทยจับคลื่นสัญญาณของบริษัทได้ ในบริเวณสถานที่ประชุม ผลการประชุมได้ให้ความเห็นชอบปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) ซึ่งระบุความร่วมมือ ๕ สาขา คือ ๑) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ๒) ความร่วมมือ ทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ๓) การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค ๔) การท่องเที่ยว และ ๕) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำเลยเสนอให้สนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยง เส้นทางคมนาคม ผลการประชุมไม่มีการระบุความตกลงหรือความร่วมมือด้านการพัฒนาระบบ โทรคมนาคมแต่อย่างใด ในการประชุมกับสหภาพพม่าได้มีการหารือกันอย่างไม่เป็นทางการระหว่าง นายสุรเกียรติ์ กับ นายวิน อ่อง เกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านโทรคมนาคมกับประเทศไทย ต่อมาภายหลังจากการหารือกับจำเลยแล้ว นายสุรเกียรติ์ แจ้งต่อ นายวิน อ่อง ว่าประเทศไทยไม่ขัดข้อง ที่จะให้เงินกู้สกุลบาทแก่สหภาพพม่าในลักษณะการให้วงเงิน Credit Line มูลค่า ๓,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่กำหนดโครงการในการใช้วงเงินดังกล่าว วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๗ นายมา ทั้น เว อธิบดี กรมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติของ สหภาพพม่า มีหนังสือถึง นายโอภาส จันทรทรัพย์ อุปทูตไทยประจำสหภาพพม่าแจ้งว่า สหภาพพม่า มีโครงการจะพัฒนาการให้บริการระบบโทรคมนาคมในเขตชนบทและพื้นที่ห่างไกล โดยจะขอรับ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลไทยสำหรับขอรับเงินกู้แบบมีเงื่อนไขผ่อนปรนมูลค่ารวม ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นเงินกู้แบบผ่อนปรน ๒๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และความช่วยเหลือแบบให้เปล่าอีกจำนวน ๑.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นายโอภาส จึงโทรเลขถึงกระทรวงการต่างประเทศ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๑ ซึ่งการแจ้งผ่านอุปทูตในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นไปตามช่องทางปกติ กระทรวงการต่างประเทศ โดย นายเดช บุณนาค จึงโทรเลขถึง นายสุพจน์ ธีรเกาศัลย์ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่าว่า ให้ไปพบกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหภาพพม่าเพื่อขอรับคำยืนยันว่า การขอรับเงินกู้ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจาก ผู้นำระดับสูงของสหภาพพม่าแล้วหรือไม่ รวมทั้งขอทราบนโยบายของรัฐบาลสหภาพพม่าในเรื่องนี้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๒ แผ่นที่ ๒๓๖ วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗ นายอภิชาติ ชินวรรณ อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก มีหนังสือของกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๑๓๐๓/๔๓

แจ้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเพื่อดำเนินการเจรจากับฝ่ายสหภาพพม่า โดยระบุว่า ตามที่จำเลยได้แจ้งผู้นำสหภาพพม่าเกี่ยวกับความพร้อมของไทยที่จะให้ความช่วยเหลือแก่สหภาพพม่าเพื่อการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ นั้น นายวิน อ่อง มีหนังสือตามเอกสารหมายเลข ๑๖ ระบุว่า ทางการสหภาพพม่ามอบหมายให้ธนาคารการค้าต่างประเทศแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Foreign Trade Bank) เป็นหน่วยงานหลักในการเจรจากับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย โดย นายตาน ยี ผู้จัดการบริหาร (Managing Director) สะดวกที่จะหารือ ในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข ๑๐ วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๗ พลตรี ลา มิน ส่วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และ พลจัตวา เต็ง ซอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและการโรงแรม และกระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า เชิญ นายสุพจน์ และคณะเจ้าหน้าที่การทูตไปพบ พลจัตวา เต็ง ซอ แจ้งว่าจากการเข้าเยี่ยมชมการระงับจำเลย จำเลยกล่าวว่า ประเทศไทยพร้อมที่จะให้การสนับสนุนเงินกู้เพื่อการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคมในเขตชนบท และพื้นที่ห่างไกลในสหภาพพม่า ตามที่สหภาพพม่าเสนอเพื่อฝ่ายไทยจะนำไปพิจารณา และยังคงกล่าวด้วยว่า บริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ของไทยและกระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า ได้เห็นชอบร่วมกันที่จะเปิดให้บริการ (Roaming) เพื่อพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยได้เริ่มให้บริการเชื่อมต่อสัญญาณโทรคมนาคมเครือข่าย เอไอเอส ไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ต่อมาวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ คณะผู้แทนบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เข้าพบ นายสุพจน์ แจ้งให้ทราบในรายละเอียดเพิ่มเติมว่า กระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า ได้ลงนามความตกลงว่าด้วยการเชื่อมต่อสัญญาณกับบริษัท ซึ่งความตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการขยายความร่วมมือระหว่างบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) กับกระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า และบริษัทยังให้บริการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมในสหภาพพม่าเพื่อการแพร่ภาพของสถานีโทรทัศน์ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ทั้งบริษัทยังได้รับคัดเลือกให้ดำเนินการแพร่ภาพสถานีโทรทัศน์ในระบบ Broadband Satellite มาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๖ ผ่านดาวเทียมไทยคม ๓ และดาวเทียม IP Star นอกจากนี้กระทรวงการสื่อสาร ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่าได้ประสานงานกับบริษัทเกี่ยวกับการขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลไทยในลักษณะขอรับเงินกู้แบบผ่อนปรนและเงินกู้แบบให้เปล่าโดยได้ยื่นข้อเสนอโครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคมให้บริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) พิจารณาแล้ว และผู้ใช้บริการเครือข่ายเอไอเอส

สามารถนำโทรศัพท์ระบบดังกล่าวไปใช้ในสหภาพพม่าได้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๓ และ จ.๒๔ แผ่นที่ ๒๓๗ ถึง ๒๔๐ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๔ ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น คณะผู้แทนของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เข้าพบผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก ๒ กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อติดตามขั้นตอนการขอกู้เงินจากประเทศไทยเพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมของสหภาพพม่าด้วย กระทรวงการต่างประเทศสหภาพพม่ามีหนังสือลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๗ ถึง นายสุพจน์ ส่งโครงการปรับปรุงคุณภาพบริการโทรคมนาคมทั่วสหภาพพม่า รวม ๓ โครงการ มูลค่ารวม ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อขอรับเงินกู้แบบผ่อนปรน ๒๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (soft loan) และเงินกู้แบบให้เปล่า ๑.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (grant aid) โดยมีบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้รับเลือกให้ดำเนินการ ซึ่งโครงการนี้ได้ระบุถึงความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในการก่อสร้างอาคารมูลค่า ๑.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เป็นที่ปรึกษา ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ จ.๒๖ และ จ.๒๙ แต่ นายอภิชาติ และ นายสุรเกียรติ์ ไม่เห็นด้วยที่จะให้การสนับสนุนเงินกู้เพื่อพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคมตามที่สหภาพพม่าร้องขอ เนื่องจากจำเลยเพิ่งให้ความเห็นชอบให้เงินกู้ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ไปการให้ความช่วยเหลืออีกครั้งในห้วงเวลากระชั้นชิด อาจทำให้ประเทศไทยตกเป็นเป้าหมายถูกวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งยังเสี่ยงต่อการที่จำเลยจะถูกเชื่อมโยงว่ามีส่วนในการได้รับผลประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือสหภาพพม่าจึงได้ปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะในการพัฒนาระบบโทรคมนาคมดังกล่าวไป ตามเอกสารลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เรื่องพม่าขอกู้เงินเพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมหมายเลข จ.๓๐ ต่อมาวันที่ ๗ และ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ มีการประชุมระดับรัฐมนตรีของกลุ่มความร่วมมือ BIMST-EC ที่จังหวัดภูเก็ต นายวิน อ่อง แจ็งว่า ฝ่ายพม่าประสงค์จะได้รับวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ในลักษณะที่เป็น standby fund เพื่อการนำเข้าสินค้าจากไทยมากกว่าที่จะเป็นสินเชื่อแบบโครงการ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๔ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นายวิน อ่อง มีหนังสือถึง นายสุรเกียรติ์ ระบุว่า ระหว่างการประชุม BIMST-EC ที่จังหวัดภูเก็ต มีการหารือทวิภาคีที่สำคัญประเด็นการขอรับวงเงินสินเชื่อ ๓,๐๐๐ ล้านบาท และความเป็นไปได้ในการลดอัตราดอกเบี้ยที่เสนอโดยเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๒ และ จ.๓๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นายสุรเกียรติ์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือเรียนจำเลยในฐานะนายกรัฐมนตรีว่า ฝ่ายพม่าประสงค์ที่จะได้รับเงินกู้ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ในลักษณะที่เป็นวงเงิน (credit line)

เพื่อการนำเข้าสินค้าจากไทย มากกว่าที่จะเป็นสินเชื่อแบบโครงการ เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบโทรคมนาคมของพม่า (วงเงิน ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) นายสุรเกียรติ์ ได้แจ้งในหลักการว่ารัฐบาลไทยยินดีให้ความสนับสนุนแต่ขอให้โครงการดังกล่าวอยู่ภายในกรอบสินเชื่อ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ตามเอกสารหมายเลข ๓๔ ในวันเดียวกันนั้น นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ มีหนังสือถึงกระทรวงการคลังและกรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการที่สหภาพพม่าขอทราบความเป็นไปได้ในการขยายวงเงินสินเชื่อจากจำนวน ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้ครอบคลุมถึงโครงการพัฒนาโทรคมนาคมในสหภาพพม่า (๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) กระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า ฝ่ายไทยน่าจะคงจำนวนวงเงินสินเชื่อ ๓,๐๐๐ ล้านบาทเช่นนี้ไว้ก่อน ... หากอนาคตเห็นความจำเป็นที่จะขยายวงเงินสินเชื่อตามข้อเสนอของฝ่ายพม่า จึงค่อยพิจารณาต่อไปตามเอกสารหมายเลข ๓๕ จากนั้น นายสุรเกียรติ์ ได้เข้าพบหารือกับจำเลยและให้ความเห็นแก่จำเลยว่าไม่ควรมีการขยายวงเงินจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท แต่จำเลยสั่งการว่า “เราให้หลักการขอไว้ ๓,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อเขาขอมา ๕,๐๐๐ ล้านบาท ก็ให้พบกันครึ่งทางให้เขา ๔,๐๐๐ ล้านบาท และให้ นายสุรเกียรติ์ แจ้งไปว่าจำเลยสั่งการว่าให้เพิ่มเป็น ๔,๐๐๐ ล้านบาท และจะให้การอุดหนุนส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย นายสุรเกียรติ์ จึงมีหนังสือแจ้ง นายวิน อ่อง ตามเอกสารหมายเลข ๓๖ และ ๓๗ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๗ จำเลยสั่งการเห็นชอบให้กระทรวงการคลังพิจารณาความเป็นไปได้เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมีมติเกี่ยวกับวงเงินกู้ดังกล่าว วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๗ นายวิน อ่อง มีหนังสือถึง นายสุรเกียรติ์ ขอให้พิจารณาอัตราดอกเบี้ยลงเหลือร้อยละ ๓ ต่อปี และปลอดการชำระคืนเงินต้นจาก ๒ ปี เป็น ๕ ปี ในการเจรจาขั้นสุดท้ายสำหรับวงเงินสินเชื่อดังกล่าวธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยได้อนุมัติโดยมีสาระสำคัญคือ

๑. อนุมัติวงเงินสินเชื่อ ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อซื้อเครื่องจักรและพัฒนาประเทศแก่รัฐบาลพม่า
๒. อัตราดอกเบี้ยลดลงจากร้อยละ ๕.๗๕ เป็นอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี ๓. ให้ชำระดอกเบี้ยปีละ ๒ ครั้ง
๔. ระยะเวลากู้ ๑๒ ปี ๕. ปลอดการชำระเงินต้น ๕ ปี และผ่อนชำระเงินต้น ๗ ปีหลัง
๖. ลักษณะวงเงินเป็นเงินกู้ระยะยาวเพื่อซื้อเครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุก่อสร้าง และบริการที่เกี่ยวข้องจากประเทศไทย
๗. ขอความคุ้มครองจากรัฐบาลไทยตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ มาตรา ๒๓ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ธนาคารได้รับความเสียหายเนื่องจากการดำเนินธุรกิจตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ให้กระทรวงการคลังดำเนินการจัดสรรเงิน

จากงบประมาณประจำปี เพื่อชดเชยแก่ธนาคารตามที่เสียหายนั้น” ๘. กรณีจำเป็นต้องจัดหาสินค้า ที่มีแหล่งกำเนิดนอกประเทศไทยให้กระทำไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของวงเงินกู้ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขอรับการสนับสนุนการให้รัฐบาลสหภาพพม่ากู้ยืมเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท หากได้รับความเสียหายขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อชดเชย ตามเอกสารหมายเลข ๓๘ แผ่นที่ ๔๒๔ ถึง ๔๓๐ และ ๔๐ แผ่นที่ ๔๓๘ ถึงแผ่นที่ ๔๕๕ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสรุปเรื่องเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยมีสาระสำคัญว่า ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ที่เมืองบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ พลโท ชิน ยุ้น นายกรัฐมนตรีสหภาพพม่าได้เจรจาขอกู้เงินจากประเทศไทย เพื่อใช้ในการซื้อเครื่องจักรและวัสดุก่อสร้างจากประเทศไทย ในการก่อสร้างสาธารณูปโภคในสหภาพพม่า ซึ่งจำเลยเห็นชอบในหลักการตามคำขอกู้เงินไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาท โดยให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนในการเจรจา และดำเนินการ ต่อมาสหภาพพม่าขอเพิ่มเงินกู้เป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท แต่ฝ่ายไทยได้ประชุมหารือกัน และตกลงให้วงเงินกู้แก่สหภาพพม่า ๔,๐๐๐ ล้านบาท นายสุรเกียรติ์ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาด้วย ตามเอกสารหมายเลข ๔๓ แผ่นที่ ๔๖๔ ว่า ภูมิหลัง สหภาพพม่ามีความประสงค์จะขอรับสินเชื่อ สำหรับโครงการพัฒนาระบบโทรคมนาคมของสหภาพพม่าวงเงิน ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกเหนือจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท ที่ได้เจรจากันแล้ว ซึ่ง นายสุรเกียรติ์ แจ้งว่าขอให้โครงการดังกล่าวอยู่ ภายในวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท แต่สหภาพพม่าขอขยายวงเงินสินเชื่อดังกล่าวเป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท และเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๗ ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหภาพพม่า ว่าจำเลยตกลงให้เพิ่มวงเงินสินเชื่อจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๔,๐๐๐ ล้านบาท และจะสนับสนุน (subsidize) อัตราดอกเบี้ยบางส่วน โดยมีการนำเรื่องดังกล่าวเข้าประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ตามเอกสารหมายเลข ๔๒ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ พลโท ชิน ยุ้น เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะนายกรัฐมนตรีสหภาพพม่า ในการหารือเต็มคณะ (plenary meeting) จำเลยได้แจ้งแก่ฝ่ายสหภาพพม่าว่าจะเสนอเรื่องการให้วงเงินสินเชื่อ ๔,๐๐๐ ล้านบาท แก่สหภาพพม่าเพื่อขอความเห็นชอบในการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งต่อไป สินเชื่อดังกล่าวจะนำไปซื้อเครื่องจักร เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและแก้ไขปัญหาความยากจน ตามเอกสารหมายเลข ๔๖ แผ่นที่ ๔๗๖ ต่อมากระทรวงการคลังมีหนังสือด่วนที่สุดลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๗

ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรเสนอเรื่องนี้เป็นวาระเพื่อพิจารณาขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาการขอรับการสนับสนุนการให้เงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักรและพัฒนาประเทศแก่สหภาพพม่าอีกครั้ง จำเลยและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ซึ่งจำเลยลงนามสั่งการอนุมัติตามเอกสารหมายเลข จ.๔๗ และ จ.๔๘ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยลงนามในสัญญาการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกกับธนาคารการค้าต่างประเทศแห่งสหภาพพม่าวงเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้สำหรับการจัดซื้อสินค้าทุนและบริการสำหรับการพัฒนาประเทศในภาคสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน การเกษตร อุตสาหกรรมและการโทรคมนาคมสื่อสารตามคำแปลเอกสารหมายเลข จ.๕๑ แผ่นที่ ๕๓๓ ต่อมาธนาคารการค้าต่างประเทศแห่งสหภาพพม่าได้มีคำขอลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ยื่นต่อธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ขอให้อนุมัติสัญญาจัดซื้อจัดจ้างระหว่างบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) กับหน่วยงานของสหภาพพม่าตามสัญญา ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จำนวนเงินตามสัญญา ๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๐ ซึ่งมีการโอนสิทธิตามสัญญาบางส่วนให้บริษัท ฮาตารี ไวร์เลส จำกัด โดยบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ได้ส่งมอบ IP Star Broadband Satellite System อันเป็นอุปกรณ์ติดตั้งภาคพื้น มูลค่าประมาณ ๙.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนอุปกรณ์ต่อพ่วงสัญญาโทรศัพท์มูลค่าประมาณ ๕.๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โอนสิทธิให้บริษัท ฮาตารี ไวร์เลส จำกัด เมื่องานแล้วเสร็จ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยได้จ่ายเงินตามสัญญาการให้สินเชื่อให้แก่บริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๙,๔๓๐,๗๐๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนต่อภาระหนี้ร้อยละ ๙.๒๘ คิดเป็นเงิน ๓๗๔,๖๔๗,๔๓๒.๗๘ บาท และจ่ายเงินให้แก่บริษัท ฮาตารี ไวร์เลส จำกัด จำนวน ๕,๕๖๙,๒๙๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นเงิน ๒๑๘,๘๔๕,๓๙๒.๑๘ บาท สัดส่วนต่อภาระหนี้ร้อยละ ๕.๔๘ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๙๓,๔๙๒,๘๒๔.๙๖ บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๐ แผ่นที่ ๕๓๑ และ จ.๑๕๘ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยได้ขอความคุ้มครองจากกระทรวงการคลังให้จัดสรรเงินงบประมาณประจำปีเพื่อชดเชยส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยจากการให้กู้ยืมตามประมาณการทั้งโครงการเป็นเงิน ๖๗๐,๔๓๖,๒๐๑.๒๕ บาท และกระทรวงการคลังจัดสรรงบประมาณประจำปีชดเชยส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวแล้ว ในปีงบประมาณ ๒๕๔๙ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ รวมเป็นเงินจำนวน ๑๘๙,๑๒๕,๖๔๔.๕๕ บาท แต่ต่อมาอัตราดอกเบี้ยมีการเปลี่ยนแปลงลดลงตลอดสัญญากระทรวงการคลังชดเชยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

ปี ๒๕๔๙ ถึงปี ๒๕๕๓ ไปแล้วเป็นเงิน ๓๓๗.๕๖ ล้านบาท ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เป็นต้นไปถึงครบอายุ สัญญาอัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยสามารถบริหารต้นทุนได้ ไม่เกินร้อยละ ๓ ต่อปี จึงไม่มีการขอเบิกงบประมาณ ธนาคารการค้าต่างประเทศแห่งสหภาพพม่า ชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยครบถ้วนแล้วตั้งแต่วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยไม่มีการผิมนัดชำระหนี้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕๖ แผ่นที่ ๒๔๘๖ ขณะเกิดเหตุมีบุคคลต่าง ๆ ถือหุ้นบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ดังนี้ นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชายจำเลย ถือหุ้น ๒๙๓,๙๕๐,๒๒๐ หุ้น นางสาวพินทองทา หรือ นางสาวพินทองทา ชินวัตร บุตรสาวจำเลย ถือหุ้น ๔๔๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชาย นางพจมาน ถือหุ้น ๔๐๔,๔๓๐,๓๐๐ หุ้น นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวจำเลย ถือหุ้น ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น และบริษัท แอมเพิลริช อินเวสमेंท์ จำกัด ถือหุ้น ๒๒๙,๒๐๐,๐๐๐ หุ้น โดย นายพานทองแท้ นางสาวพินทองทา นางสาวยิ่งลักษณ์ นายบรรณพจน์ มีชื่อถือหุ้นในบริษัท แอมเพิลริช อินเวสमेंท์ จำกัด รวมทั้งหมด ๑,๑๕๐,๓๘๐,๕๒๐ หุ้น คิดรวมเป็นร้อยละ ๔๗.๐๘ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด และบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ได้รับสัมปทานโทรคมนาคมทั่วประเทศของสหภาพพม่า จำเลยเป็นบุคคลเดียวกับจำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๐ และคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๑ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามคำร้องของจำเลยก่อนว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องส่งเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยในปัญหาที่ว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙) พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ ในปัญหานี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ บัญญัติว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้

บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๑ ว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ (ประกาศ คปค. ฉบับที่ ๓๐) เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นการตรวจสอบกระบวนการก่อนฟ้อง โดยไม่ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอันเป็นอำนาจทางตุลาการแต่อย่างใด ไม่มีเนื้อหาส่วนใดก้าวล่วงหรือแทรกแซงการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลกระบวนการตรวจสอบก่อนฟ้องตามประกาศ คปค. จึงมิได้ขัดหรือฝ่าฝืนหรือขัดแย้งต่อหลักนิติธรรมหรือสิทธิมนุษยชนแต่ประการใด ทั้งประกาศดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและมีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๓๖ ได้บัญญัติรับรองให้ประกาศ คปค. ฉบับที่ ๓๐ มีผลใช้บังคับได้โดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญไว้ชั้นหนึ่งแล้ว และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังมีบทเฉพาะกาล ตามมาตรา ๓๐๙ บัญญัติให้ถือว่าการกระทำของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีกชั้นหนึ่งด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ระบบตรวจสอบการทุจริตตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในช่วงเปลี่ยนผ่านระบบบริหารราชการแผ่นดิน บทกฎหมายดังกล่าวไม่ขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ว่าจะ เป็นบทบัญญัติมาตราใด จึงเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยรับรองเนื้อหาของบทกฎหมายดังกล่าวทั้งฉบับแล้วว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้ได้ในคดีทั้งปวง เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันศาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า ข้อโต้แย้งข้อนี้ของจำเลยจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ที่ศาลจะต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในปัญหาดังกล่าวซ้ำอีก ส่วนที่จำเลยโต้แย้งว่าการตั้งบุคคลที่มีแนวคิดเป็นปฏิปักษ์กับจำเลยมาเป็นกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐเป็นการละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของจำเลย จึงเป็นการกระทำที่ขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ปัญหานี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เห็นได้ว่า แม้จะเป็นกรณีอ้างว่าถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะข้อโต้แย้งในปัญหาว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เท่านั้น หาได้มีบทบัญญัติใดรับรองสิทธิให้ไปถึงการยกปัญหาว่าการกระทำขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ขึ้นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยดังที่จำเลยยื่นคำร้องไม่ แม้อ้อมมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งตามมาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ บัญญัติว่า ให้ศาลมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีดังต่อไปนี้... (๑๑) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๔๖ บัญญัติว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่

และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม... ซึ่งมาตรา ๔๘ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้ร้อง บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดวิธีการโต้แย้งเรื่อง การกระทำขัดรัฐธรรมนูญไว้ว่า ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินให้พิจารณา และให้ความเห็นเสียก่อน การจะใช้สิทธิดังกล่าวจำเลยย่อมมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าว คดีนี้จำเลยเพียงยื่นคำร้องต่อศาลอ้างว่ามีการกระทำขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งเมื่อต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ และศาลยกคดีขึ้นพิจารณาแล้ว จำเลยก็ได้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินให้พิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติไว้ กรณีเช่นนี้ไม่มีเหตุที่ศาลจะต้องส่งปัญหาตามคำร้องของจำเลยที่อ้างว่าการกระทำขัดรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย นอกจากนั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การที่ศาลจะส่งความเห็นโดยไม่มีคู่ความโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น มีได้เฉพาะกรณีกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ไม่ว่าศาลจะเห็นว่าการกระทำใดขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่ ก็ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ศาลจะส่งความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้อีกเช่นกัน ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปตามคำร้องของจำเลยอีกฉบับหนึ่งว่าคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐมีอำนาจยื่นฟ้องเป็นคดีนี้หรือไม่ จำเลยยื่นคำร้องอ้างว่าการกระทำตามคำฟ้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ เนื่องจากประกาศดังกล่าวระบุว่า คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐมีอำนาจตรวจสอบการกระทำของบุคคลในคณะรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง โดยผลของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แต่การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของจำเลยในวาระที่ ๑ ซึ่งไม่ใช่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของจำเลยในวาระที่ ๒ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐจึงไม่มีอำนาจตรวจสอบและยื่นคำฟ้องคดีนี้ นั้น เห็นว่า ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ ข้อ ๕ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ มีอำนาจตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบโดยบุคคลในคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยผลของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะจะเป็นไปโดยทุจริตหรือประพฤตินิชอบ ตรวจสอบสัญญา สัญญาสัมปทานหรือการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำที่เอื้อประโยชน์แก่เอกชนโดยมิชอบ หรือมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีการกระทำที่ทุจริตหรือประพฤตินิชอบ ตรวจสอบการปฏิบัติราชการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีการกระทำที่ทุจริตหรือประพฤตินิชอบ รวมทั้งมีอำนาจตรวจสอบการกระทำของบุคคลใด ๆ ที่เห็นว่าเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายว่าด้วยภาษีอากรอันเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ นอกจากนี้ประกาศฉบับนี้ยังให้คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ มีอำนาจพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เห็นควรตรวจสอบเรื่องที่มีผู้เสนอข้อมูล หรือเรื่องที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานอื่นอีกด้วย ดังนั้น แม้การกระทำความผิดตามคำฟ้องในคดีนี้จะเกิดขึ้นในระหว่างปี ๒๕๔๖ ถึงปี ๒๕๔๗ ซึ่งมีใช้โครงการที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับความเห็นชอบจากจำเลยในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในวาระที่ ๒ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยผลของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ตาม แต่เมื่อการกระทำตามคำฟ้อง มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำที่เป็นการทุจริตหรือประพฤตินิชอบ และคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐเห็นควรตรวจสอบ ก็ย่อมมีอำนาจตรวจสอบได้ ทั้งประกาศฉบับดังกล่าวมีความหมายว่า คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตเป็นการทั่วไปตามที่ระบุไว้มิได้จำกัดว่าจะต้องเป็นการกระทำเฉพาะคณะกรรมการรัฐมนตรี คณะใดคณะหนึ่งเท่านั้น หากจะให้หมายความแต่เฉพาะว่าการตรวจสอบมิได้แต่คณะกรรมการรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังที่จำเลยอ้างแล้ว ผลก็คือจะมีเพียงคณะกรรมการรัฐมนตรีของจำเลยในวาระที่ ๒ เพียงคณะเดียวที่จะถูกตรวจสอบเท่ากับเป็นการออกประกาศโดยมุ่งหมายจะให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ ซึ่งย่อมมิใช่หลักการในการออกกฎหมายที่จะต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่น่าจะใช้วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่รัฐตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐจึงมีอำนาจตรวจสอบเพื่อดำเนินคดีนี้ได้

ที่จำเลยอ้างตามคำร้องอีกว่า โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้โดยยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดให้โจทก์ และอัยการสูงสุดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและรวบรวมพยานหลักฐานก่อน โจทก์จึงยังไม่มีอำนาจฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ตามทางไต่สวนได้ความว่า อัยการสูงสุดมีหนังสือ ลับ ด่วนมาก ที่ อส.๐๐๒๒ (กท)/๓๘๕ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แจ้งข้อไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบสำนวน คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสำนวนร่วมกับอัยการ ซึ่งได้ประชุมร่วมกันตามคำสั่งคณะกรรมการตรวจสอบที่ คตส.๐๙/๒๕๕๑ และรายงานการประชุมคณะกรรมการผู้แทนอัยการสูงสุดและคณะกรรมการผู้แทน คตส. เอกสารหมายเลข จ.๑๒๗ และ จ.๑๒๘ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ก่อนยื่นฟ้องคดีนี้ โจทก์และอัยการสูงสุดได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและรวบรวมพยานหลักฐานร่วมกัน อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ กำหนดไว้แล้ว หากใช่เป็นการดำเนินการข้ามขั้นตอนดังที่จำเลยอ้างไม่

สำหรับข้ออ้างตามคำร้องของจำเลยอีกประการหนึ่งว่า คดีนี้อัยการสูงสุดขอให้มีการสอบพยานหลักฐานเพิ่มเติมเท่านั้น ยังมีใช่เป็นกรณีที่อัยการสูงสุดมีความเห็นแตกต่างกับคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ อันจะทำให้คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐมีอำนาจฟ้องคดีเองได้ นั้น เห็นว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ ข้อ ๙ ระบุว่า

กรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีมติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ส่งรายงานเอกสารหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีความเห็นแตกต่าง แต่คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นยืนยัน ความเห็นเดิม ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจดำเนินการให้มีการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณา คดีนี้เมื่ออัยการสูงสุดมีความเห็นว่ายังมีข้อไม่สมบูรณ์ จึงได้ขอให้ตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์เพื่อจะได้วินิจฉัยสั่งคดีต่อไป แต่คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐไม่เห็นด้วยและมีมติยืนยันว่า สำนวนสมบูรณ์แล้ว ตามเอกสารหมาย จ.๑๓๒ แผ่นที่ ๑๘๗๔ ย่อมถือได้ว่าเป็นกรณีที่อัยการสูงสุด มีความเห็นแตกต่างกับคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐแล้ว ซึ่งความเห็นแตกต่างดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นประเด็นที่ว่า จำเลยกระทำความผิดหรือไม่เท่านั้น แม้เป็นความเห็นแตกต่างกันในเรื่องความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานเพียงพอจะดำเนินคดีแก่จำเลยแล้วหรือไม่ ก็ถือเป็นความเห็นที่แตกต่างกันและไม่สามารถหาข้อยุติได้ตามความหมายของข้อ ๙ แห่งประกาศคณะปฏิรูป การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ แล้ว โจทก์มีอำนาจยื่นคำฟ้องเป็นคดีนี้ ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า จำเลยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีอำนาจหน้าที่สั่งการและกำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินทั้งปวง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ซึ่งรวมถึงการเป็นหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจดำเนินการอื่น ๆ ในการปฏิบัติตามนโยบาย ในกรณีจำเป็น จะยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ ที่ขัดต่อนโยบายหรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้ ตลอดจน

มีอำนาจกำกับดูแลตามลำดับผ่านรัฐมนตรี สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนการส่งออก การนำเข้าและการลงทุน ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศโดยการให้สินเชื่อ ค้ำประกัน รับประกันความเสี่ยง หรือให้บริการที่จำเป็นอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ โดยมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทยจะสั่งให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำ ของธนาคารที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติ ตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีและสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการ มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า ในกรณีที่ธนาคารได้รับความเสียหายจากการดำเนินธุรกิจตามนโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรี ให้กระทรวงการคลังจัดสรรเงินจากงบประมาณประจำปีเพื่อชดเชยแก่ธนาคาร ตามจำนวนที่เสียหายนั้น และมาตรา ๑๓ ยังกำหนดอีกว่า การแต่งตั้งกรรมการ การแต่งตั้งประธานกรรมการ และการให้ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ นายสภาพร ชินะจิตร กรรมการผู้จัดการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เบิกความว่า การให้กู้ยืมในกรณีนี้เป็นเงินจำนวนมากและอัตราดอกเบี้ยต่ำพิเศษเป็นเรื่องไม่ปกติสำหรับธนาคาร การให้กู้ยืมจึงเป็นการกระทำภายในกรอบของรัฐบาลซึ่งต้องการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน นายปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา ประธานกรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ก็เบิกความว่า ในการเจรจาเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น บอกให้พยานเดินทางไปเจรจาด้วยตนเอง เนื่องจากนายรัฐมนตรีได้พบกับ พลโท ชิน ยून ว่ารัฐบาลไทย จะให้การสนับสนุนในวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย การให้กู้ยืมครั้งนี้ไม่ใช่เป็นการริเริ่มโดยธนาคาร แต่เป็นการดำเนินการของรัฐบาล ฉะนั้นธนาคารจะต้องป้องกัน รักษาผลประโยชน์ขององค์กรตามมาตรา ๒๓ ธนาคารจึงได้อนุมัติโดยมีเงื่อนไขว่า กระทรวงการคลัง จะต้องนำเรื่องเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติในกรณีขาดทุนเสียหายจากการให้กู้ยืมจะต้องชดใช้จาก งบประมาณแผ่นดิน นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น เบิกความว่า สหภาพพม่ามีหนังสือขอขยายวงเงินจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท

พยานจึงนำเรื่องเข้าหาหรือจำเลย จำเลยสั่งการว่าให้พบกันครึ่งทางและให้กู้ยืม ๔,๐๐๐ ล้านบาท จากคำเบิกความของพยานโจทก์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่จำเลยลงนามอนุมัติ วงเงินกู้ จำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท ตามเอกสารหมาย จ.๔๗ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า นายกรัฐมนตรี มีอำนาจเข้าไปกำกับดูแลธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยได้ ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา จำเลยก็ได้ใช้อำนาจในฐานะนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมในคดีนี้มาโดยตลอด จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ปัญหาต่อไปว่า การที่จำเลยสั่งการเห็นชอบให้สหภาพพม่ากู้เงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท และยังเห็นชอบ ให้เพิ่มวงเงินกู้อีก ๑,๐๐๐ ล้านบาท จะถือว่าจำเลยเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยหรือไม่ เห็นว่า ในข้อนี้ ตามทางไต่สวนได้ความว่า ในชั้นแรกที่มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่เมืองบาหลี ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย จำเลยได้พบกับ พลโท ชิน ยูน นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพพม่า ซึ่งสหภาพพม่าได้ขอร้องเงินสินเชื่อจำนวนอย่างน้อย ๓,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับนำไปซื้อเครื่องจักรกล การก่อสร้างและวัสดุอุปกรณ์จากประเทศไทยเพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ เครื่องจักรกล และวัสดุอุปกรณ์รวมถึงรถแทรกเตอร์เก็ลลี่ดิน (bulldozers) รถขุดตัก (backhoes) รถบดถนน (rollers) เครื่องบีบอัด (compacters) รถบรรทุก (dump trucks) ส่วนประกอบสายพานแบบไบเลย์ (bailey bridge parts) ยางมะตอยและอื่น ๆ (bitumen etc.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ ซึ่งอยู่ในกรอบความร่วมมือ ที่ประเทศไทยเคยเสนอในชั้นที่จำเลยเดินทางไปเยือนสหภาพพม่า ขณะนั้นยังไม่ปรากฏว่าสหภาพพม่า มีความต้องการจะขอความช่วยเหลือทางด้านการเงินเพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมแต่อย่างใด จนกระทั่งต่อมาจำเลยเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำว่าด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (ECS) ระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า และไทย ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า ผลการประชุมได้ให้ความเห็นชอบ ปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) ซึ่งระบุความร่วมมือ ๕ สาขา คือ ๑) การอำนวยความสะดวก ด้านการค้าและการลงทุน ๒) ความร่วมมือทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ๓) การเชื่อมโยง เส้นทางคมนาคมในภูมิภาค ๔) การท่องเที่ยว และ ๕) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่ง นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้น เบิกความว่า ในการประชุมดังกล่าว พยานได้ตัดความร่วมมือ

ทางด้านโทรคมนาคมออกไป เพราะจะเกิดข้อครหาและข้อสงสัยเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้นได้ แล้วจะทำให้ความร่วมมือที่จะช่วยเหลือเรื่องเศรษฐกิจไปไม่ได้ ในปฏิญญาพுகามจึงไม่มีความร่วมมือทางด้านโทรคมนาคม แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากทางใต้สวนว่า ในการประชุมดังกล่าว จำเลยอนุมัติให้นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรของจำเลยซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าเป็นผู้มีชื่อถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เดินทางไปในคณะทางการด้วย อีกทั้งยังมี นายเผด็จ ว่องพวยบาล เจ้าหน้าที่ของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) หรือบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) เข้าไปสาธิตระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ในบริเวณที่ประชุม ทั้งที่เป็นการดำเนินการในเรื่องนอกเหนือจากกรอบปฏิญญาพูกาม ข้อเท็จจริงจึงแสดงให้เห็นว่า น่าจะมีใช้เป็นเรื่องบังเอิญ หากแต่ได้มีการริเริ่มวางแผนเพื่อจะให้สหภาพพม่านำเงินกู้ยืมซึ่งเป็นวงเงินสินเชื่อ (credit line) ไปใช้เพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับกิจการของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ความข้อนี้สอดคล้องกับที่ในเวลาต่อจากนั้น สหภาพพม่าได้ขอความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะมูลค่า ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๑ และ จ.๒๒ โดยส่งคำขอผ่านไปยัง นายโอภาส จันทรทรัพย์ อุปทูตไทยประจำสหภาพพม่า ซึ่ง นายสุพจน์ ธีรเกาศัลย์ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่าเบิกความว่า ตามช่องทางปกติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหภาพพม่าจะติดต่อกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย การแจ้งผ่านอุปทูตในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นไปตามช่องทางปกติ และ นายสุรเกียรติ์ เบิกความอีกด้วยว่า กระทรวงการต่างประเทศไม่ได้รับทราบและไม่ได้เสนอผ่านกระทรวงการต่างประเทศ พยานรายงานต่อจำเลยว่า สหภาพพม่ายืนยันความประสงค์ที่จะขอรับสินเชื่อวงเงิน ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากฝ่ายไทย ซึ่งได้แจ้งไปแล้วว่า ในหลักการรัฐบาลไทยยินดีให้ความสนับสนุน แต่ขอให้โครงการดังกล่าวอยู่ในกรอบสินเชื่อวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ที่ไทยจะให้แก่สหภาพพม่า ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๔ หลังจากปฏิเสธไปดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหภาพพม่ามีหนังสือเป็นทางการเสนอกลับมาเป็นขอขยายวงเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท พยานจึงต้องนำเรื่องเข้าหาหรือจำเลย จำเลยสั่งการว่าให้พบกันครึ่งทางและให้กู้ยืม ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยจะให้การอุดหนุนในส่วนต่างของดอกเบี้ย นายอภิชาติ ชินวรรโณ อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก พยานโจทก์อีกปากหนึ่งก็เบิกความว่า กรมเอเชียตะวันออก

กองเอเชียตะวันออก ๒ ได้มีบันทึกข้อความแจ้งข้อคิดเห็นประกอบการพิจารณาว่า โดยที่นายกรัฐมนตรี เพิ่งได้ให้ความเห็นชอบให้วงเงินสินเชื่อ (credit line) มูลค่า ๓,๐๐๐ ล้านบาทเร็ว ๆ นี้ การที่รัฐบาลไทย จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่พม่าอีกครั้งในห้วงเวลากระชั้นชิดและในวงเงินมูลค่าสูงเช่นนี้อาจทำให้... (๒) เสี่ยงต่อการที่นายกรัฐมนตรีอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์และโยงว่ามีส่วนได้รับประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือ แก่พม่า หากรัฐบาลไทยจะตอบรับให้ความช่วยเหลือแก่พม่าในเรื่องนี้ ก็อาจดำเนินการในวิธีการที่ไทย ได้รับประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ขอให้รัฐบาลพม่ารวมเงินที่ไทยให้วงเงินสินเชื่อ จำนวน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ให้อยู่ในวงเงินที่สหภาพพม่าจะขอกู้เพื่อพัฒนาโทรคมนาคมในครั้งนี ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๐ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ พลโท ชิน ยุ้น เดินทางมาเยือนประเทศไทย อย่างเป็นทางการในฐานะนายกรัฐมนตรีสหภาพพม่า ในการหารือเต็มคณะ (plenary meeting) จำเลยแจ้งฝ่ายสหภาพพม่าว่าจะเสนอเรื่องการให้วงเงินสินเชื่อ ๔,๐๐๐ ล้านบาท แก่สหภาพพม่า เพื่อขอความเห็นชอบในการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งต่อไป สินเชื่อดังกล่าวจะนำไปซื้อเครื่องจักร เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและแก้ไขปัญหาความยากจน ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๖ แผ่นที่ ๔๗๖ ดังนี้ พฤติการณ์ที่ได้มีการขอกู้ยืมเงินเพิ่มเติมอีกมูลค่า ๒๔.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไม่ใช่ช่องทางปกติที่ต้องเสนอผ่านกระทรวงการต่างประเทศ และเมื่อได้รับการปฏิเสธก็เปลี่ยนเป็น ขอย้ายวงเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นจาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๕,๐๐๐ ล้านบาท แทนเพื่อจะนำไปใช้ในเรื่อง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและแก้ไขปัญหาความยากจนซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในกรอบ ความร่วมมือของปฏิญญาพุกามนั้น บ่งชี้ให้เห็นถึงการมุ่งที่จะหลบเลี่ยงข้อทักท้วงของกระทรวง การต่างประเทศที่ไม่เห็นด้วยกับการให้กู้ยืมเพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมนั่นเอง แต่ในความเป็นจริงแล้ว วงเงินสินเชื่อกู้ยืมเพิ่มเติมอีก จำนวน ๑,๐๐๐ ล้านบาท นี้มิได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์เดิม ดังจะเห็นได้จากสัญญาระหว่างกระทรวงสื่อสารโทรคมนาคม ไปรษณีย์ และโทรเลขของสหภาพพม่า กับบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เอกสารหมายเลข จ.๕๑ พร้อมคำแปล ในส่วนเงื่อนไข ทางการค้า หมวด ๑ คำนิยามโครงการมีความหมายว่า เป็นการจัดหาและการติดตั้งระบบเกตเวย์ ดาวเทียมบรอดแบนด์ อุปกรณ์ปลายทาง อุปกรณ์ดาวเทียมบรอดแบนด์ ระบบซี แบนด์ วีแซต ทรีจีจี ระบบสื่อสารสัญญาณด้วยเส้นใยแก้วนำแสงซอฟต์แวร์ และการบริการให้คำปรึกษาด้านเครือข่ายไร้สาย ตามข้อ ๑๒ การมีผลของสัญญาระบุว่า สัญญาฉบับนี้ให้ผลและใช้บังคับอย่างสมบูรณ์ ในวันที่บรรลุเงื่อนไข

ดังต่อไปนี้ เอ) เมื่อสัญญากู้เงินเชื่อเพื่อลงทุนในการส่งออก มีผลใช้บังคับระหว่างธนาคารการค้าระหว่างประเทศพม่าและธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตามที่เกี่ยวกับโครงการนี้ ข้อกำหนดในการชำระเงิน ข้อ ๕.๑ ระบุว่า ตามที่สัญญากู้เงินเชื่อเพื่อการลงทุนในการส่งออก จำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท ได้รับการลงนามระหว่างธนาคารการค้าระหว่างประเทศพม่าและธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๐๐๔ (ปี ๒๕๔๗) การชำระเงินตามสัญญานี้ให้ดำเนินการจากการกู้เงินเชื่อเพื่อการลงทุนในการส่งออก เมื่อพิจารณาจากเงื่อนไขในการเกิดสัญญาและชำระเงินตามสัญญาขึ้นอยู่กับที่ได้รับเงินกู้ยืม จำนวน ๔,๐๐๐ ล้านบาท ดังกล่าวนี้นั้น ย่อมเป็นข้อแสดงให้เห็นว่า การอ้างเหตุผลในการกู้ยืมส่วนที่เพิ่มเติมอีก ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปซื้อเครื่องจักรและพัฒนาประเทศตามวัตถุประสงค์เดิมนั้น มีลักษณะเป็นทำนองหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า เพื่อพัฒนาระบบโทรคมนาคมอันเป็นข้อทักท้วงของกระทรวงการต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งเป็นการยากที่จำเลยจะไม่รู้เห็นในการนี้ นอกจากนี้ยังได้ความตามเอกสารหมายเลข จ.๒๙ แผ่นที่ ๓๖๕ ถึง ๓๗๑ ว่ามีการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลไทยเทียบเท่าเงิน จำนวน ๑,๐๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในการก่อสร้างอาคารใหม่ ๕ ชั้น ระบบไฟฟ้าและสายเคเบิลเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีบริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้จัดการโครงการและที่ปรึกษาด้านวิชาการ การที่สหภาพพม่านำเงินให้กู้ยืมนี้ไปใช้พัฒนาระบบโทรคมนาคมดังกล่าว บริษัทที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในการนี้อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่แรกโดยตลอด และในที่สุดก็ได้รับประโยชน์จากการขายสินค้ารวมทั้งเป็นผู้บริหารและที่ปรึกษาโครงการให้แก่สหภาพพม่าโดยตรงก็คือ บริษัทชินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๗ แผ่นที่ ๒๘๕ และ ๓๓๔ จ.๒๘ แผ่นที่ ๓๓๐ และ ๓๓๑ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนจำเลยจะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง จำเลยเคยถือหุ้นในบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทดังกล่าวก็ถือหุ้นในบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) แม้ขณะเกิดเหตุจะมีบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัวของจำเลยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ดังนี้ นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรชาย ถือหุ้น ๒๙๓,๙๕๐,๒๒๐ หุ้น นางสาวพิณทองทา หรือ นางสาวพินทองทา ชินวัตร บุตรสาว ถือหุ้น ๔๔๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชาย นางพจมาน ถือหุ้น ๔๐๔,๔๓๐,๓๐๐ หุ้น นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร น้องสาวจำเลย ถือหุ้น ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น และบริษัท แอมเพิลริช อินเวสमेंท์ จำกัด ถือหุ้น ๒๒๙,๒๐๐,๐๐๐ หุ้น โดย นายพานทองแท้

นางสาวพินทองทา นางสาวยิ่งลักษณ์ นายบรรณพจน์ ยังมีชื่อถือหุ้นในบริษัท แอมเพิลริช อินเวสमेंท์ จำกัด อีกด้วย รวมทั้งหมด ๑,๑๕๐,๓๘๐,๕๒๐ หุ้น คิดรวมเป็นร้อยละ ๔๗.๐๘ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด แต่ทางไต่สวนในคดีนี้ไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่น่าเชื่อได้ว่าบุคคลในครอบครัวของจำเลยเป็นเจ้าของหุ้นนี้อย่างแท้จริง กลับปรากฏจากเอกสารและคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามคดีหมายเลขแดงที่ อม ๑/๒๕๕๓ ที่ศาลมีคำสั่งให้นำมารวมกับคดีนี้ โดยคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับดังกล่าววินิจฉัยว่า จำเลยและ นางพจมาน ชินวัตร ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่อย่างแท้จริงในบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ได้ ดังนั้น จำเลยจึงเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากผลประกอบการของบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) อันถือเป็นมูลเหตุเพียงพอให้จำเลยเร่งสั่งการให้นายสุรเกียรติ์ แจ้งสภาพพม่าว่าจำเลยพร้อมที่จะเพิ่มวงเงินกู้จาก ๓,๐๐๐ ล้านบาท เป็น ๔,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่ามีข้อทักท้วงของกระทรวงการต่างประเทศ อีกทั้งวงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาทแรก และส่วนที่เพิ่มขึ้น ๑,๐๐๐ ล้านบาท ก็ยังมิได้นำเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี การกระทำของจำเลย จึงเข้าลักษณะของการเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น แม้จะได้ความจากทางไต่สวนว่า ประเทศไทยอาจให้ความสนับสนุนให้กู้ยืมแก่ประเทศเพื่อนบ้านได้ และการให้กู้ยืมครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยบริเวณชายแดนก็ตาม แต่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ ไม่มีองค์ประกอบของความผิดหรือมูลเหตุชกแจงใจว่าจะต้องเป็นการเสียหายแก่รัฐหรือเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด แม้จำเลยเป็นผู้เห็นชอบสั่งการไปตามขั้นตอนของทางราชการตั้งแต่เริ่มจนแล้วเสร็จ โดยไม่ปรากฏชัดแจ้งว่ามีขั้นตอนใดที่กระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบใด จำเลยก็ไม่อาจปฏิเสธความผิดของตนได้ เพราะได้เกิดมีความทับซ้อนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมขึ้นซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ โดยจำเลยเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่ง นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ก็ได้ทักท้วงแล้ว เมื่อจำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย ย่อมถือได้ว่าจำเลยเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง หรือบริษัทชิน แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) อันเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น

จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ องค์คณะโดยมติเสียงข้างมากเห็นว่า เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๒ ซึ่งเป็นบทเฉพาะดังได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องปรับบททั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ อีก

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายมีว่า โจทก์มีสิทธิขอให้จำเลยคืนหรือใช้ค่าเสียหายให้แก่ กระทรวงการคลังหรือไม่ เพียงใด ในปัญหานี้ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐใช้อำนาจตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๐ ข้อ ๕ วรรคสาม ให้คณะกรรมการตรวจสอบ มีอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง (เดิม) ที่ใช้บังคับในขณะโจทก์ ยื่นฟ้องคดีนี้ บัญญัติว่า กรณีมีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องขอให้ ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นด้วยก็ได้ วรรคสอง บัญญัติว่า สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดใช้ความเสียหาย ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป จากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดวิธีการเรียกค่าเสียหายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความเสียหายนั้นชดใช้ความเสียหาย เมื่อตามคำฟ้องโจทก์อ้างว่ากระทรวงการคลังได้รับความเสียหาย ต้องจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีชดเชยความเสียหายที่เกิดจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ให้แก่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยอันเนื่องมาจากการกระทำของจำเลย ดังนี้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ชอบที่จะต้องแจ้งให้ กระทรวงการคลังดำเนินการให้จำเลยนั้นชดใช้ความเสียหายนั่นเอง ไม่มีบทกฎหมายใดให้อำนาจโจทก์ มีคำขอให้จำเลยคืนหรือใช้ค่าเสียหายให้แก่กระทรวงการคลังเข้ามาในคดีนี้ได้ จึงต้องยกคำขอโจทก์ในส่วนนี้

ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขดำ ที่ อม. ๑/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๑ ของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น เห็นว่า สำหรับคดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑/๒๕๕๑

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ จำคุก ๒ ปี เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่จำเลยที่ ๑ หลบหนีและยังไม่ได้ตัวมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่ มีคำพิพากษาถึงที่สุดจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาคดีนี้เกินกำหนดเวลาสิบปี เป็นอันล่องเลยการลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ (๓) แล้ว แม้อต่อมาจะมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยเพิ่มมาตรา ๗๔/๑ ที่มีให้ับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ซึ่งยอมทำให้กำหนดเวลาที่ บุคคลอาจต้องรับโทษอาญาเพิ่มขึ้นหรือหนักกว่ากำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ ดังนั้นมาตรา ๗๔/๑ ดังกล่าวจึงไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่กระทำ ความผิดที่จะบังคับแก่คดีนี้ได้ ส่วนคดีหมายเลขดำที่ อม. ๑/๒๕๕๑ ศาลยังมีคำพิพากษา กรณีไม่อาจนับโทษจำเลยคดีนี้ต่อจากโทษของจำเลยที่ ๑ ทั้งสองคดีดังกล่าวตามที่โจทก์ขอได้

อนึ่ง ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๑๕๒ และให้ใช้อัตราโทษใหม่ แต่กฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณแก่จำเลย จึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ (เดิม) องค์กรคณะ โดยมติเสียงข้างมากให้จำคุก ๓ ปี คำร้องของจำเลยและคำขออื่นของโจทก์นอกจากนี้ ให้ยก.

นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์

นายวิชัย เอื้ออังกณกุล

นายชัยยุทธ ศรีจำนงค์

นายธีระพงศ์ จิระภาค

นายสภโชค สุขารมณ

นายวิธวิทย์ หิรัณรุจิพงศ์

นายนิพนธ์ ใจสำราญ

นายสุนทร ทรงฤกษ์

นายทวี ประจวบลาภ